

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 4 (81) 2014

Миколаїв
2014

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шهبанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.
К.М. Думенко, д.т.н., доц.
В.П. Клочан, к.е.н., доц.
М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.
В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шهبаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневіська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.В. Скрипнюк, д.ю.н., проф.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; В.С. Дога, д.е.н., проф. (Молдова).

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; В.П. Лялякіна, д.т.н., проф. (Росія).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; В.А. Захаров, д.с.-г.н., проф. (Росія); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; А.К. Антипова, д.с.-г.н., проф.; В.І. Січкач, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербатов, д.с.-г.н., проф.; Майкл Бьоме, проф. (Німеччина); А.С. Добишев, д.т.н., професор (Республіка Білорусь).

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 3 від 25.11.2014 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, <http://visnyk.mnau.edu.ua>, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2014

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗЕРНОВОГО РИНКУ

Р. В. Данильченко, здобувач

Миколаївський національний аграрний університет

Розглянуто основні напрями розвитку ринку зерна в Україні та Миколаївській області, формування його наповненості та сучасний стан інфраструктури. Зокрема зазначено підвищення рівня виробництва зернових. По Миколаївській області збільшуються обсяги експорту зерна та зернопродуктів, значно розширюється географія експорту зерна.

Наголошено на недостатньому рівні сформованості інфраструктури, яка стримує розвиток ринку зерна.

Окреслено основні тенденції подальшого формування інфраструктури зернового ринку.

Ключові слова: зерновий ринок, інфраструктура ринку зерна, зерновиробництво, експорт зернопродуктів.

Постановка завдання. Дослідження сучасного стану зернового ринку, зокрема системи руху зернової продукції від виробника до споживача, інфраструктури та організаційно-економічного механізму, дозволили зробити висновок про низький рівень ефективності основних впливів. Проведений аналіз дозволив не лише виявити причини ситуації, що склалася, а й намітити основні напрями розвитку інфраструктури ринку зерна. Ці питання і обумовили мету нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальним питанням розвитку ринку зерна та його інфраструктури присвятили свої роботи вітчизняні науковці, такі як: В. І. Бойко, С. В. Кваша, Ю. Я. Лузан, С. В. Майстро, П. М. Макаренко, Л. В. Молдаван, Б. Й. Пасхавер, П. Т. Саблук, О. Г. Шпикуляк та ін. Напрацювання цих вчених дозволили сформулювати теоретичні та практичні рекомендації щодо удосконалення функціонування зерновиробництва в країні. Проте зміни, що відбуваються в нашій країні, примушують продовжувати пошук перспективних напрямів розвитку зернового ринку в цілому та його інфраструктури зокрема.

Виклад основного матеріалу. Зерно завжди відіграло важливу роль у житті людей. Це не тільки джерело харчування, а й в усі часи – золотий запас країни, адже від ефективності

функціонування зернового ринку залежить продовольча безпека країни.

Найважливішою умовою ефективного функціонування ринку зерна є розвинена інфраструктура. За дослідженнями вітчизняних науковців, «...інфраструктура товарного ринку – це сукупність підприємств, організацій, установ різних організаційно-правових форм, що створюють організаційно-економічні умови прискорення руху товарів і коштів, зростання інвестиційних можливостей підприємств та забезпечують обслуговування і регулювання безперервного та ефективного функціонування й розвитку ринкової економіки» [1, с. 22]. Залежно від функцій, що виконуються певними установами, інфраструктура ринку зерна може бути поділена на організаційно-технічну, фінансово-кредитну, організаційно-дослідницьку та державно-регулятивну [2, с. 40].

Завдяки потужному запасу природних ресурсів та впровадженню сучасних агротехнологій останніми роками спостерігається розвиток зерновиробництва. Виробництво зернових у Миколаївській області щорічно збільшується (рис. 1-4), винятком є лише несприятливі за погодно-кліматичними умовами роки (наприклад 2012 р.). У середньому на Миколаївщині виробляється 4,6% всього українського зерна. Найбільше за досліджуваній період зерна було вироблено у 2011 році – 2628,2 тис. ц.

Тенденція виробництва пшениці залишається практично сталою, урожайність у середньому становить 30,0 ц/га, проте є господарства, які досягають врожайності 50,0 ц/га та більше. За останні роки найбільший урожай пшениці зібрали у 2008 році – 1391,8 тис. ц.

Останніми роками намітилася тенденція до скорочення виробництва ячменю, що частково пов'язується із занепадом тваринницької галузі та зменшенням попиту на продукцію цієї культури. В той же час стрімко зростають площі, зайняті під кукурудзою, та збільшуються обсяги її виробництва. У 2012 році на площі 157,4 тис. га було зібрано 392,2 тис. ц кукурудзи. Проте найкращих показників досягнуто у 2011 році, коли урожайність цієї культури складала 46,6 ц/га. На сьогодні Україна займає четверте місце у світі за обсягами експорту кукурудзи, тому інтерес місцевих зерновиробників до цієї культури з року підвищується.

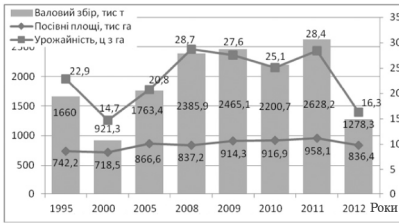

Рис. 1. Динаміка виробництва зерна у Миколаївській області

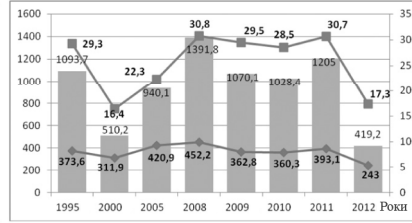

Рис. 2. Динаміка виробництва пшениці у Миколаївській області

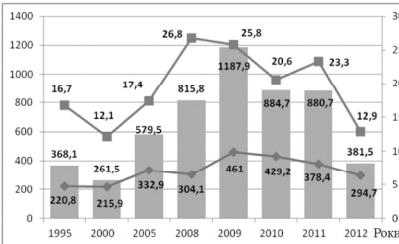

Рис. 3. Динаміка виробництва ячменю у Миколаївській області

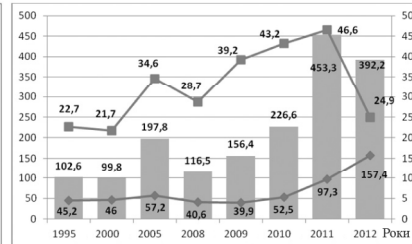

Рис. 4. Динаміка виробництва кукурудзи у Миколаївській області

Окрім внутрішнього споживання зерна, значна частина вирощеної продукції продається на експорт в інші країни світу.

Щорічно обсяг експорту зернової продукції по області збільшується (табл. 1). У 2013 році було продано в інші країни світу зерна на 792,4 млн дол. США, що склало у товарній структурі експорту 36,4% загального обсягу. Спостерігається обернена тенденція щодо обсягів виробництва зерна та його експортування: у 2011 році зерна було вироблено найбільше, але продано на експорт найменше за останні роки.

Географія ринків вітчизняного зерна щорічно розширюється. У 2012 році найбільше імпортували українську пшеницю Єгипет – 2,5 млн т, Іспанія – 1,2 млн т, Ізраїль – 770,1 тис. т та інші країни, всього було реалізовано на світових ринках 8,7 млн т пшениці (табл. 2). Ячменю у 2012 році було експортовано 2,6 млн т, основними експортерами цієї культури є країни Північної Африки та Близького Сходу, проте її також імпортують і країни Європейського Союзу. Стрімко зріс попит на українську кукурудзу. Її було вивезено 15,6 млн т. Імпортерами стали навіть Японія – 906,9 тис. т та Південна Корея – 856,1 тис. т.

Таблиця 1

**Динаміка експорту зерна та зернопродуктів
по Миколаївській області***

Продукція		2005 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Зернові культури	Обсяг, млн дол.	163,1	557,1	544,9	330,6	853,4	792,4
	Структура, %	18,6	36,4	34,1	20,0	36,0	36,4
Продукція борошно-круп'яної промисловості	Обсяг, тис. дол.	1413,6	4886,5	1082,8	2324,2	1884,5	1291,7
	Структура, %	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Готові продукти із зерна	Обсяг, тис. дол.	136,4	268,3	147,2	101,9	161,0	399,0

* за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

Проте Україна є не єдиною країною-експортером зерна, її основними конкурентами на світовому зерновому ринку є такі великі та розвинені країни, як Сполучені Штати Америки, Канада, Австралія, Росія та Казахстан. Тому виникає нагальна потреба для українських зерновиробників у підвищенні якості вирощуваної продукції та удосконаленні інфраструктури вітчизняного зернового ринку.

Основними принципами формування інфраструктури вітчизняного зернового ринку мають стати: пріоритетний розвиток інфраструктури на державному рівні; уніфікація власної інфраструктури; врахування інтересів всіх учасників ринку; широке залучення інвестицій за цільовими програмами формування інфраструктури на фоні зниження частки державних коштів.

Досліджуючи сучасний стан інфраструктури вітчизняного ринку зерна, нами визначено, що ефективного функціонуванню зернового ринку в Україні в цілому та в Миколаївській області зокрема, перешкоджають ряд факторів. Зокрема, для забезпечення збереження запасів зерна та насіння олійних культур, інтенсивного формування партій товарного зерна на сьогодні не вистачає достатньої кількості та потужності зернохосвищ [3].

Станом на **01.01.2014** р. в Україні сертифіковано **738** зернохосвищ, загальна ємність яких становить **30,6** млн т, в

той час як у 2013 році потреба становила 63 млн т. Загальна потужність зерносховищ по Україні становить близько 44,0 млн т, тобто порядку 14 млн т приходить на несертифіковані зерносховища. Нестача потужностей для зберігання зерна становить близько 20 млн т, особливо це відчувається в районах вирощування кукурудзи.

Таблиця 2

Країни-імпортери зернових України, тис. т*

Культури	Країни	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Пшениця	Південна Корея		593,8	1758,2	326,7		101,8
	Єгипет	179,7	1045,6	566,9	779,9	368,0	2522,6
	Іспанія	157,7	1902,2	1793,6	45,2	899,1	1217,7
	Ізраїль	268,7	640,3	659,4	492,1	371,9	770,1
	Туніс	111,1	371,6	565,3	494,2	243,4	501,2
	Італія	19,2	337,7	167,8	23,4	259,5	150,1
	Таїланд	-	-	28,4	61,9	61,0	90,2
	Бангладеш	35,1	159,5	2288,1	416,0	118,0	-
	В'єтнам	-	7,6	286,1	170,5	5,9	32,0
	Інші	284,4	3046,8	6527,0	2376,4	1770,5	3395,5
	Разом	1055,9	7511,3	12882,6	4859,6	4097,3	8679,4
Ячмінь	Саудівська Аравія	1753,2	2429,8	2934,7	3224,0	1528,0	1758,6
	Сирія	92,8	706,3	313,7	80,9	173,7	58,7
	Іран	-	979,7	520,8	197,2	92,9	181,1
	Йорданія	50,1	385,7	227,5	241,7	21,0	122,2
	Ізраїль	59,9	175,0	289,1	277,8	97,5	129,5
	Кіпр	2,9	177,6	31,8	-	7,8	-
	Італія	-	9,0	-	-	34,6	-
	Греція	2,9	31,5	2,8	-	2,9	-
	Інші	157,9	845,9	1468,8	763,6	186,3	331,9
	Разом	2119,7	5740,5	5789,2	4785,2	2144,7	2582,0
Кукурудза	Іран	58,4	84,2	649,1	99,9	941,0	1576,2
	Єгипет	195,8	176,0	1628,6	1255,0	1768,3	2975,8
	Іспанія	48,2	143,3	387,9	237,5	1225,8	2907,9
	Японія	-	-	293,4	153,6	121,6	906,9
	Південна Корея	-	-	125,8		118,0	853,1
	Інші	651,9	2408,2	4093,8	2306,5	3631,6	6411,0
	Разом	954,3	2811,7	7178,6	4052,5	7806,3	15630,9

* за даними Держкомстату України

Найбільша загальна потужність **61** зерносховища на Полтавщині **3,3** млн т (рис. 5). Також значна кількість зерносховищ зосереджена на Одещині – **44** (загальна потужність **2,5** млн т), Харківщині – **60** (**2,3** млн т), Кіровоградщині – **49** (**2,3** млн т). У Миколаївській області нараховується **37** зерносховищ, загальна ємність яких становить **2144021** т.

Таким чином, основним показником, який підкреслює недостатність розвитку інфраструктури зернового ринку в країні, є низька забезпеченість елеваторами, які могли б задовольнити потребу у переробці та зберіганні зерна. Також не вистачає потужностей для забезпечення за короткий період часу формування торговельних партій зерна, це підтверджують кілометрові черги вантажівок, особливо у пікові періоди.

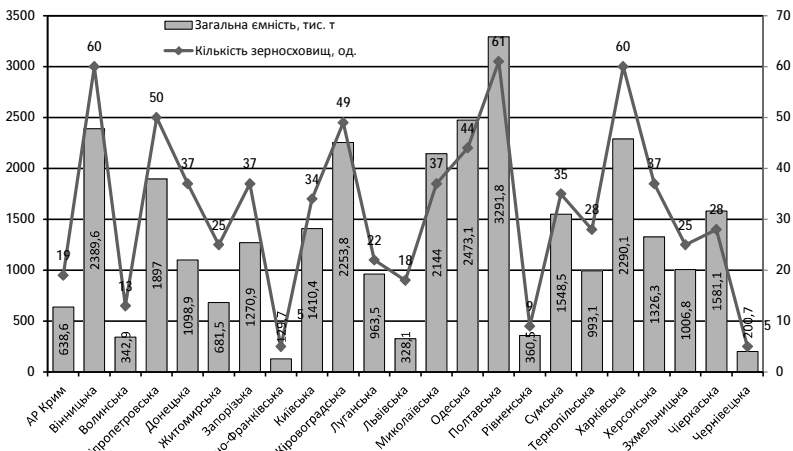

Рис. 5. Сертифіковані зерносховища за регіонами України*

* складено за даними [3]

Сьогодні спостерігається значне зростання обсягів експортних операцій, пов'язаних із зерновими. Основну роль у забезпеченні інфраструктури в цьому випадку відіграють портові термінали, через які було відправлено у **2012** році **91%** експортних вантажів. Номінальна потужність діючих портів країни становить **39,0** млн т. У середньому завантаженість портів – на **67-70%**. Найбільш завантаженими є порти Одеси та Миколаєва, у пікові періоди завантаженість перевищує **100%**.

Таблиця 3

Виробничі потужності морських та річкових експортних терміналів України*

Розміщення порту/ терміналу	Обсяг одночасного зберігання, тис. т	Річна потужність, млн т	У % до підсумку	
			Обсяг одночасного зберігання	Річна потужність
Морські порти Одеси	1691	25,0	57,2	45,5
Порти Дніпра	154	2,7	5,2	4,9
Порти Криму	297	5,4	10,1	9,8
Порти Азовського моря	119	4,2	4,0	7,6
Річкові порти Дунаю	67	1,7	2,3	3,1
Морські та річкові порти Миколаївської області - всього	627	16,0	21,2	29,1
в т.ч.				
Бунге (Миколаїв)	140	4,0	4,7	7,3
Нібулон (Миколаїв)	130	3,0	4,4	5,5
Миколаївський МТП	170	2,0	5,8	3,6
Ніка-Тера (Миколаїв)	140	2,0	4,7	3,6
Разом	2955	55	100	100

* складено за даними [3]

Обсяг одночасного зберігання в портах та терміналах країни становить **3** млн т, чого недостатньо для задоволення експортного потенціалу країни.

Враховуючи події, що відбуваються останнім часом в країні, особливо що стосується АР Крим, на нашу думку, ситуація по портовій перевалці зерна буде змінюватися. Для України стануть недоступними не тільки порти Криму, а й порти Азовського моря, оскільки буде ускладнений прохід Керченською протокою. Таким чином, буде збільшене навантаження на інші портові термінали країни, зокрема Одеси і Миколаєва, що і так не справляються із навантаженням у пікові періоди. Загальні втрати потужностей становитимуть **9,6** млн т. Тому, на нашу думку, доцільним є розвинення інфраструктури терміналів інших регіонів, зокрема у Херсонській області та на Дунаї.

Для вирішення проблем, що утворилися, можливим є використання залізничного транспорту, однак стан вантажо-вагонного парку є незадовільним і не спроможний справитися із таким обсягом вантажу.

Висновки. Україна має значний потенціал для розвитку зерновиробництва, здатна виробити значну кількість продукції достатньої якості і тим самим закріпити свої позиції на світовому зерновому ринку. В той же час внутрішні та зовнішні фактори створюють додаткові проблеми, які потребують негайного вирішення через удосконалення і розвиток ринкової інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Інфраструктура товарного ринку : [навч. посіб.] / О. В. Калюжна, В. Ф. Клочан, Т. Я. Іваненко, В. С. Кушнірук. — Миколаїв, 2011. — 284 с.
2. Савощенко А. С. Інфраструктура товарного ринку : [навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни] / А. С. Савощенко, В. М. Полонець. — К. : КНЕУ, 2007. — 376 с.
3. Зерновий ринок України: виробництво, переробка, інфраструктура [Електронний ресурс] // АПК-інформ. — Режим доступу : www.apk-inform.com/ua/analytics/1028381#.Uz1W4VJONeQ
4. Кваша С. М. Напрями удосконалення механізмів формування ринкової рівноваги на ринках сільськогосподарської продукції / С. М. Кваша // Економіка АПК. — 2011. — № 2. — С. 161—167.
5. Купченко А. С. Інфраструктура зернового ринку в Україні / А. С. Купченко // АПК-Інформ. — 2014. — № 1. — С. 45—48
6. Макаренко П. М. Ринок зерна і регіональне зерновиробництво : монографія / П. М. Макаренко, О. О. Сиченко. — Дніпропетровськ : Герда, 2007. — 188 с.
7. Саблук П. Т. Сучасні тенденції світового виробництва зерна / П. Т. Саблук, О. В. Коваленко // Вісник аграрної науки. — 2009. — № 8. — С. 74—78.

Р. В. Данильченко. Тенденції розвитку інфраструктури ринка зерна.

Рассмотрены основные направления развития рынка зерна в Украине и Николаевской области, формирования его наполненности и современное состояние инфраструктуры. В частности, отмечено повышение уровня производства зерновых. По Николаевской области увеличиваются объемы экспорта зерна и зернопродуктов, значительно расширяется география экспорта зерна.

Отмечен недостаточный уровень сформированности инфраструктуры, сдерживающий развитие рынка зерна.

Определены основные тенденции дальнейшего формирования инфраструктуры зернового рынка. Также обоснована необходимость модернизации и привлечения портов Херсонской области и речных портов Дуная.

R. Danilchenko. The prospects of grain market's infrastructure development.

The main directions of the grain market development in Ukraine and Mykolayiv region, its fullness forming and the current situation of infrastructure are discussed. Particularly, it was marked the existing increase in cereal production. In Mykolayiv region there is increased exports of grain and grain products, and expanding of the grain export geography.

The main trends of the further formation of the grain market infrastructure are grounded; in particular, the need to attract private investment for the implementation of government programs for infrastructure development. Also the necessity of modernization and attracting the ports of Kherson region and the Danube River ports is proved.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

М. В. Дубініна, О. І. Лугова. Значення трансакційних витрат у формуванні економічного потенціалу сільськогосподарського підприємства.....	3
В. В. Ключан. Інфраструктура інформаційного обслуговування агробізнесу.....	12
І. В. Гончаренко, К. В. Коноваленко, Ж. В. Сокровіщук. Необхідність розвитку агротуризму на території Миколаївської області.....	20
О. В. Аверчев, Н. О. Аверчева. Сучасний стан та перспективи розвитку галузі рослинництва в Херсонській області	27
S. Zaskaleta, K. Matveyeva. The Main Trends of Professional Training of Specialists for Agrarian Industry in Western European Countries.....	35
А. В. Бурковська, Т. І. Лункіна. Інвестування аграрного сектора економіки України	41
І. В. Барішевська. Теоретичні аспекти формування маркетингової стратегії розвитку аграрних підприємств.....	47
С. О. Малюк. Маркетинговий підхід до трактування сутності товару й товарного асортименту підприємства	55
Н. В. Цуркан. Щодо доповнення показників оцінки ефективності вирощування багаторічних трав	61
О. І. Мельник. Методичні засади побудови та оцінки науково-інноваційного профілю аграрного сектора економіки	67
Р. В. Данильченко. Тенденції розвитку інфраструктури зернового ринку	76
К. В. Якушова. Стан сільськогосподарських угідь у Миколаївській області: екологічний аспект.....	84
В. П. Рибачук. Концепція інноваційної моделі у формуванні теорії і практики розвитку економічних систем.....	92

О. Ю. Скоромна. Удосконалення методу ланцюгових підстановок при аналізі факторів формування прибутку підприємства..... 99

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

Л. К. Антипова. Водний режим у посівах люцерни насінневого призначення..... 106

Р. А. Вожегова, М. А. Мельник. Особливості накопичення сирової маси та сухої речовини, фотосинтетична діяльність сої при вирощуванні в умовах Півдня України 114

Ю. О. Лавриненко, В. Б. Рубан. Динаміка листової поверхні рослин кукурудзи та фотосинтетичні показники посівів при краплинному способі поливу в умовах Півдня України 122

В. М. Ловинська, С. А. Ситник, Г. П. Думинський. Ретроспективний аналіз динаміки лісових ресурсів Дніпропетровської області..... 129

В. В. Розенфельд. Технологічні особливості комплексного захисту газонів від фітопатогенів у ландшафтному озелененні..... 135

В. І. Ратошнюк. Вплив елементів технології вирощування на насінневу продуктивність люпину вузьколистого 142

О. А. Туріна, С. В. Дідович, Р. О. Кулініч. Високопродуктивні рослинно-мікробні системи в агроценозах бобових культур Криму 151

Н. С. Пальчук. Формування врожайності різними сортами пшениці озимої при вирощуванні після сої в умовах північної частини Степу України 156

С. В. Чернобай. Формування показників якості зерна ячменю ярого за впливу норми висіву та позакореневих підживлень 163

В. С. Топіха, С. М. Галімов, О. О. Стародубець. Досвід створення промислового свинарства в умовах СГПП «Техмет-Юг» Миколаївської області 170

Г. А. Данильчук. Економічна ефективність вирощування цьоголіток підвищеної маси 178

Л. О. Стріха. Використання ферментативно обробленого гірничного порошку при виробництві сирокоччених ковбас.....	184
М. Г. Тищенко. Пошук ефективних шляхів адаптації тварин при інтродукції їх в умовах глобального потепління.....	189

В ПОРЯДКУ ОБГОВОРЕННЯ

В. О. Ханстантинов. Дотримання академічних стандартів – запорука якісного підручника.....	194
--	------------

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До друку приймаються статті, що відповідають вимогам ВАК і мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Подається примірник тексту статті, підписаний авторами, надрукований на папері форматом А4, а також електронний варіант на CD-ROM. Обов'язково подається: рецензія доктора наук; квитанція про оплату, відомості про автора.

На диску повинен бути 1 файл з текстом статті, названий прізвищем автора (Стаття_Прізвище), файл з розширеною англійською анотацією та, при необхідності, файли з рисунками, графіками тощо.

Обсяг статті – до 10 повних сторінок. Розміри полів: ліве – 20 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, до 30 рядків на сторінці.

Статті необхідно готувати за допомогою текстового редактора Microsoft Word. Шрифт статті – Times New Roman Cyr, через інтервал 1,5, розмір – 14 pt.

Назва статті має бути короткою (до 10 слів), адекватно відбивати її зміст, відповідати суті досліджуваної наукової проблеми. При цьому слід уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Деякі питання...», «Проблеми...», «Шляхи...», в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Анотації (українською, російською та англійською) набирати курсивом 12 кеглем. Виклад матеріалу в анотації має бути стислим і точним (близько 50 слів). Слід застосовувати синтаксичні конструкції безособового речення, наприклад: «Досліджено...», «Розглянуто...», «Установлено...» (наприклад,

«Досліджено генетичні мінливості... Отримано задовільні результати...»).

Анотація статті англійською мовою (від 250 до 300 слів) та ключові слова англійською мовою (від 5 до 10 слів). Треба надати професійний переклад анотації статті англійською мовою (завірений печаткою бюро перекладів або відділу кадрів підпис викладача кафедри іноземних мов вашого ВНЗ). Бажано надати цю розширену анотацію українською (російською) мовою.

Анотація англійською мовою повинна бути структурованою (слідувати логіці опису результатів у статті), інформативною (не містити загальних слів); оригінальною (не може бути калькою російськомовної анотації); змістовною (відображати основний зміст статті та результати досліджень).

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад: [1, с. 5; 4, с. 8]).

Усі цитати, мова оригіналу яких є іншою, подавати мовою Вісника й обов'язково супроводжувати їх посиланнями на джерело і конкретну сторінку.

Не робити посторінкових посилань, а подавати їх у дужках безпосередньо в тексті.

На всі рисунки й таблиці давати посилання в тексті. Усі рисунки мають супроводжуватися підрисунковими підписами, а таблиці повинні мати заголовки.

Рисунки виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Створити рисунок», а не виконувати рисунок поверх тексту. Написи на рисунках виконувати засобами Microsoft Word з тим, щоб редактор мав можливість зробити в них необхідні виправлення. У разі використання інших програм для створення рисунків надавати редакції на кожний рисунок окремий файл фотмату TIFF (незжатий – **uncompressed**) або формату JPG (найкращої якості – **best quality**).

Таблиці виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Додати таблицю». Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша при розмірі шрифту TIMES тексту таблиці не менш ніж 12 кегль.

Формули у статтях по всьому тексту набирати у формульному редакторі MS Equation – 3.0, шрифт TIMES, 10 кегль.

Автори мають дотримуватися правильної галузевої термінології (див. держстандарти).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо) ставити нерозривний пробіл.

Скорочення грошових та метричних одиниць, а також скорочення млн, млрд, метричних (грн, т, ц, м, км тощо) писати без крапки.

Якщо в тесті є абрєвіатура, то подавати її в дужках при першому згадуванні.

Література, що приводиться наприкінці публікації, повинна розташовуватися в порядку її першого згадування в тексті статті й бути оформлена відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

Список використаних джерел повинен містити не менше 10 посилань, з яких не менше 7 на зарубіжні видання. Самоцитування – не більше 30%.

Обов'язкова наявність списку літератури англійською мовою (не виключає списку літератури мовою статті). Літературу не обов'язково перекладати англійською мовою. Її можна транслітерувати. Офіційна транслітерація українського алфавіту латиницею регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55. Офіційний трансліт онлайн – <http://translit.kh.ua/?passport>. Транслітерація російського алфавіту латиницею онлайн – <http://www.translitor.net/>.

**Редакційна колегія залишає
за собою право на редакційні виправлення.
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ**

УДК XXX.XX

Назва статті

*Л. С. Прокопенко, кандидат біологічних наук, доцент
Л. П. Чернолата, кандидат сільськогосподарських наук
Інститут кормів УААН*

Текст анотації українською мовою (50-60 слів)

Ключові слова: 4-7 ключових слів або словосполучень

* Текст статті *

Список використаних джерел:

1. Іваненко І. І. Назва роботи / І. І. Іваненко — К. : Вища школа, 1999. — 111 с.
2. Бобров М. І. Назва статті / М. І. Бобров // Назва журналу. — 1999. — № 6. — С. 23—25.

Название статьи

*Л. С. Прокопенко
Л. П. Чернолата*

Текст аннотации російською мовою (50-60 слів)

Ключевые слова російською мовою

Name of the article

*L. Prokopenko
L. Chornolata*

Text of annotation англійською мовою (50-60 слів)

Keywords англійською мовою

Text of annotation розширена анотація англійською мовою (250-300 слів)

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 4(81) – 2014

Технічний редактор: *О. М. Кушнарьова.*
Перекладач-коректор: *О. В. Неліна.*
Комп'ютерна верстка: *Ю. В. Антонович.*

Підписано до друку 25.11.2014. Формат 60 x 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 13,1.
Тираж 300 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.